

Nuorisori­kollisuus­kyselyn tutkimuskäyttö tähän asti ja tulevaisuudessa

NOORA ELLONEN

JOHDANTO

Rikollisuustilastot antavat varsin harhaan­joh­ta­van kuvaan nuorisori­kollisuuden määrästä, koska vain pieni osa nuorten tekemistä rikok­si­sta päättyy viranomaisten tietoon ja siten rekisterien kautta tilastoihin. Kattavampi kuva nuorten rikollisuudesta ja sen syistä edellyttää itseilmoitusmenetelmiin perustuvaa kyse­lypohjaista kokonaisrikollisuustutkimusta (Kivivuori, 2011). Kriminologian ja oikeus­politiikan instituutti perusti vuonna 1995 (sil­loin vielä Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos) ensimmäisen suomalaisen nuorille suunnatun kokonaisrikollisuustutkimuksen käynnistä­mällä Nuorisori­kollisuus­kyselyt (NRK). Siitä lähtien NRK on toteutettu neljän vuoden välein perustuen kansallisesti edustavaan otokseen 15–16-vuotiaista. Pyrkimyksenä on tuottaa tietoa nuorten rikoskäyttäytymisestä ja rikosten uhriksi joutumisen määrästä, piir­teistä ja kehityksestä.

Viimeisen yhdeksän mittauskerran myötä NRK:sta on muotoutunut tärkeä ja tunnettu nuorisori­kollisuuden kokonaisosoitinjärjes­telmä. NRK:n tuottamaa tietoa on hyödyn­netty niin julkisessa keskustelussa nuorisori­kollisuuden tilasta (Kerkelä, 2021) kuin kriminaalipoliittisessa keskustelussa ja päätök­senteeossa (Kinnunen, 2021). Tilannekuvan luomisen ja käytännön­toimien kehittämisen rinnalla NRK:lla on ollut merkittävä rooli kotimaisen nuorisori­kollisuutta käsittelevän tut­kimustiedon tuotannossa.

Tässä puheenvuorossa tarkastellaan, millai­siin kysymyksiin NRK:n eri vuosien aineis­toihin perustuvissa tieteellisissä julkaisuissa

on etsitty vastauksia ja millaisiin viitekehyk­siin kysymyksenasettelut ovat nojautuneet. Puheenvuoro perustuu 25.5.2021 Kriminolo­gian päivillä pitämäni esitelmään *Nuorisori­kollisuus­kyselyn tutkimuskäyttö tähän asti ja tulevaisuudessa*. Sen taustalla ei ole syste­maattista katsausta tutkimusjulkaisuista, joissa on käytetty NRK:ta vaan tarkastelu pe­rustuu vapaampaan läpiluentaan ja kategori­sointiin ilman varsinaista analyysyä.

Koulu NRK:n keruupaikkana

Koulut ovat merkittävä nuorille suunnattujen kyselyjen toteutuspaikka. Tutkimusten mu­kaan kyselyaineiston kerääminen kouluym­päristössä lisää sen validiteettia verrattuna kotona tehtyihin kyselyihin. (Naplava & Oberwitterr, 2002). Tutkimukset ovat myös osoittaneet, että kyselyn toteuttaminen kou­luympäristössä mahdollistaa paremmin vas­taamismahdollisuuden riippumatta nuoren taustatekijöistä (Köllisch & Oberwittler, 2004).

NRK on THL:n järjestämän Kouluterveysky­selyn rinnalla yksi vakiintuneimmista kou­luissa toteutettavista kyselyistä. Vaikka ylei­sesti kyselytutkimusten kohdalla on viimei­sen vuosikymmenen aikana kärsitty merkit­tävästä kyselyinnokkuuden laskusta ja vas­tausprosentit ovat alhaisia, on NRK:n vas­tausprosentti ollut kerta toisensa jälkeen vä­hintään 80. Kysely saatiin toteutettua onnis­toneesti jopa keväällä 2020, jolloin NRK ke­rättiin juuri samaan aikaan, kun opetus siir­rettiin koronan takia kouluista koteihin. Toki

se on edellyttänyt paljon työtä: niin NRK kuten muutkin isot kouluissa toteutettavat kyselytutkimukset ovat viime vuosina törmänneet koulujen laskevaan halukkuuteen osallistua kyselyjen toteuttamiseen. Syyt liittyvät tutkimuspyyntöjen suureen määrään ja siihen, että kyselyn järjestäminen voi häiritä normaalia koulurutiinia. Koska NRK:n tyyppiset kansalliset kyselytutkimukset ovat kuitenkin erittäin tärkeitä ilmiöiden kehityksen seurannassa ja päätöksenteon tietopohjana, on viime aikoina herätelty keskustelua siitä, miten tällaisten keskeisten kyselyjen toteutus kouluissa saadaan jatkossa turvattua.

NRK:ssa käytetyt kysymykset ovat pysyneet yhdeksänä mittauskertana osin samoina ja osin vaihdelleen eri vuosina. On ilmeistä, että kyselyyn päätyvät kysymykset ohjaavat kyselyaineistoihin perustuvien tutkimusten kysymyksenasettelua: on vaikea tarkastella ilmiöitä, joita ei ole kyselyssä tutkittu. Siten tässä puheenvuorossa kuvatut NRK-aineistoihin perustuvien tutkimusjulkaisujen tarkastelu kertoo paitsi aiheeseen tarttuneiden tutkijoiden kiinnostuksesta, myös kyselyaineiston tarjoamista mahdollisuuksista. Näitä mahdollisuuksia on käytetty monipuolisesti ja NRK-aineistoa on hyödynnetty niin kriminologian, psykologian, terveystieteiden, nuorisotutkimuksen kuin taloustieteenkin näkökulmasta.

Miksi jotkut nuoret tekevät rikoksia?

Yhteiskunnan näkökulmasta NRK:n tärkein tehtävä on kuvata nuorisorikollisuuden tilaa ja siinä tapahtuneita muutoksia, jotta niihin voitaisiin viranomaistoimin reagoida. Tämä on tärkeää myös tieteellisen tutkimuksen näkökulmasta, sillä kansallisesti edustavien lukujen raportointi ei ole itsestään selvää. Kriminologian kentällä ehkä sitäkin enemmän erityisesti kansainvälistä tutkijakuntaa kiinnostaa keskustelu rikollisuuden syistä ja seurauksista, joihin NRK:ta tutkimuksissaan

käyttäneet tutkijat ovatkin laajasti tarttuneet. Teoreettisesti näissä tutkimuksissa on nojattu perinteisiin kriminologisiin teorioihin, kuten itsekontrolliteoriaan ja sosiaalisen kontrollin teoriaan. Esimerkiksi matalan itsekontrollin on osoitettu olevan yhteydessä laaja-alaisesti nuorten rikoskäyttäytymiseen (Ellonen ym., 2021b; Kivivuori ym., 2016; Lowe ym., 2022; Salmi & Kivivuori, 2006). Erityisenä tutkimuskohteena ovat olleet viharikokset sekä rikoksen tekemisen (Näsi ym., 2016) että rikokseen uhriutumisen näkökulmasta (Ellonen ym., 2021a) ja rikekäyttäytyminen internet-ympäristössä (Aaltonen & Salmi, 2013; Ellonen ym., 2021b). Näissä kaikissa on nostettu esiin matalan itsekontrollin merkitys.

Sosiaalisen kontrollin osalta on tarkasteltu eniten perheen sosiaalisen kontrollin merkitystä. Perheen puutteellisen sosiaalisen kontrollin on todettu olevan yhteydessä laaja-alaisesti rikoskäyttäytymiseen (Ellonen, 2008; Ellonen ym., 2021b; Kivivuori & Salmi, 2006). Viharikosten kohdalla perheen sosiaalisen kontrollin puutteen on osoitettu olevan yhteydessä viharikosten tekemiseen (Näsi ym., 2016) mutta yhteyttä viharikosten kokemiseen ei ole löydetty (Ellonen ym., 2021a). Myös internetiin liittyvissä rikkeissä perheen sosiaalisen kontrollin puutteen merkitys vaihtelee. Sen on osoitettu olevan yhteydessä laittomaan lataamiseen (Aaltonen & Salmi, 2013) mutta yhteyttä internetissä tapahtuvaan kiusaamiseen ei ole löydetty, kun henkilön itsekontrolli on huomioitu (Ellonen ym., 2021b).

Tutkimukset heikon itsekontrollin ja heikon sosiaalisen kontrollin yhteydestä rikoskäyttäytymiseen ovat pääasiassa keskenään samoja: Samoissa tutkimuksissa on siis huomioitu molemmat selittäjät. Näissä itsekontrollin merkitys on selvempi kuin sosiaalisen kontrollin, joka on kiinnostava sisällöllinen kysymys, joskin kehottaa samalla tarkastelemaan itsekontrollin ja sosiaalisen kontrollin

mittareiden validiutta, jota NRK:n kohdalla ei ole juurikaan tutkittu.

Muutamassa tutkimuksessa yksilön itsekontrollin ja perheen sosiaalisen kontrollin rinnalla on huomioitu myös koulun sosiaalinen kontrolli. Näiden tutkimusten mukaan koulun sosiaalinen kontrolli vähentää erityisesti poikien aktiivista rikoskäyttäytymistä, mutta ei niinkään tyttöjen. Jos oppilaat kokevat sosiaalisen kontrollin hyvin eri tavoin (suuri vaihtelu), positiivinen vaikutus vähenee. (Ellonen ym., 2008.) Nämä koulun sosiaalista kontrollia käsittelevät tutkimukset ovat laajentaneet teoreettista keskustelua perinteisten kriminologisten teorioiden lisäksi sosiaalisen pääoman teoreettiseen keskusteluun. (Ellonen, 2008; Ellonen ym., 2008; Salmi & Kivivuori, 2006).

Vielä astetta virallisempaakin kontrollia on tarkasteltu NRK:n avulla. Elsa Saarikkomäen ja Janne Kivivuoren (2013) tutkimuksen mukaan poliisikontrolli kohdistuu eri tavoin erilaisiin nuoriin. Esimerkiksi nuoret, joiden koulutukselliset tavoitteet ovat matalat, raportoivat kokevansa enemmän poliisikontrollia, kun rikoskäyttäytyminen sekä sosioekonomista asemaa kuvaavat muuttujat on huomioitu. Tutkimukset herättävät tärkeää keskustelua sosiaalisen valikoitumisen merkityksestä poliisikontrollissa (ks. myös Saarikkomäki, 2017).

Myös rutiinotoimintojen teoria tunnustetaan kontrolliteoreettisten näkökulmien rinnalla NRK:ta hyödyntävissä tutkimuksissa, joskin se rooli on merkittävästi vähäisempi kuin kontrolliteorioiden. Rutiinotoiminnoista keskitytään erityisesti nuorten alkoholin käyttöön, jonka on osoitettu lisäävän nuorten rikoskäyttäytymisen riskiä (Ellonen & Aaltonen, 2012; Kivivuori, 2000; Lavikainen ym., 2011). Richard Felson ja kollegat (2008) tarkastelivat alkoholinkäytön ja rikekäyttäytymisen yhteyden kausaalisuutta ns. epäsuorasti, eli vertaamalla selitysmalleja, joissa se-

litetään alkoholin käytön yhteyttä rikoskäyttäytymiseen yleensä ja alkoholin käytön yhteyttä selvänä tehtyihin rikkeisiin. Alkoholin käytön yhteys näyttäytyy analyysin mukaan näennäisenä lievissä rikoksissa (esim. näpistys). Vakavien rikosten (esim. väkivalta) ja alkoholinkäytön yhteys viittaa enemmän kausaaliyhteyteen.

Uusimmissa NRK:n aineistoihin perustuvissa tutkimuksissa rutiinotoimintojen teoriaa on sovellettu myös muilla kuin alkoholinkäyttöön liittyvillä muuttujilla. Vertaisryhmän merkitystä on tarkasteltu aseiden kantamisen ja väkivaltaisen käyttäytymisen osalta todeten, että rikoksia tekevä vertaisryhmä lisää riskiä näihin molempiin (Lowe ym., 2022; Saukkonen ym., 2020). Rutiinotoimintoja kuvaavilla muuttujilla ei sen sijaan ole löydetty olevan yhteyttä viharikoksiin uhrituumiseen (Ellonen ym., 2021a)

Perinteisiin kriminologisiin teorioihin kiinnittyneiden selitysmallien lisäksi rikoskäyttäytymistä on selitetty NRK:n aineistoja hyödyntävissä tutkimuksissa paljon erilaisia psykosomaattisilla tekijöillä. Tutkimusten mukaan psyykkiset oireet lisäävät rikoskäyttäytymistä (Backman ym., 2015; Saukkonen ym., 2016; Laajasalo ym., 2014) ja riittämättömän ja huonolaatuinen uni lisäävät riskiä sekä omaisuusrikosten että väkivaltarikosten tekemiseen (Backman ym., 2015). Yhteyttä on pohdittu myös toisinpäin. Rikekäyttäytymisen on osoitettu lisäävän psykosomaattisia oireita (Kivivuori, 2000).

Myös koston ja kostomyönteisyyttä on tarkasteltu NRK:n avulla rikoskäyttäytymisen selittäjänä. Vuoden 2016 aineistoon perustuvan analyysin mukaan kostomotiivilla on varsin näkyvä rooli nuorten rikoskäyttäytymisessä. Joka toisessa nuorten väkivaltateoissa ja 10–20 prosentissa kotoa karkaamisessa tai vandalismissa on taustalla kostomotiivi. Koston tarve voi juontua paitsi omista aikaisemmista uhrikokemuksista myös läheisten ihmisten kokemuksista. Joka neljäs

koston vuoksi tehty rike tehtiin ystävän tai sukulaisen puolesta (Kivivuori ym., 2016).

Sen lisäksi, että kosto voi olla yksittäisen teon motiivi, henkilöllä voi olla yleisemmin kostomyönteisiä ajatuksia. Uusimmissa NRK:ssa onkin kysytty vastaajan mielipidettä siitä, onko kosto oikeutettua tietyissä tilanteissa. Ilmiöstä on puhuttu analyyseissä kostomyönteisyytenä ja sen on osoitettu selittävän varsin voimakkaasti henkilön rikoskäyttäytymistä, kun itsekontrolli, sosiaalinen kontrolli ja ystävien rikoskäyttäytyminen on huomioitu. (Lowe ym., 2022). Kosto niin yksittäisen teon motiivina kuin asenteenakin on varsin tärkeä tutkimuskohde myös tulevien NRK-aineistojen kohdalla.

Taustamuuttajat: statistista parrasvaloihin

Edellä esitetyt rikoskäyttäytymistä selittävät tutkimukset perustuvat valtaosin perusregressiomalleihin. Sisällöllisesti kiinnostavien selittäjien lisäksi malleissa on käytetty erilaisia taustamuuttajia selittäjinä, pääasiassa vakioitavien tekijöiden roolissa. Puhuttaessa nuorten rikoskäyttäytymisestä nämä ”pois vakioitavat” taustatekijät ovat joskus kuitenkin varsin mielenkiintoisia. Suhteessa kansainväliseen kirjallisuuteen on mielenkiintoista, että tässä suomalaisessa aineistossa perherakenteen ja vanhempien koulutuksen tai työttömyyden merkitys näyttää varsin vaatimattomana nuorten rikoskäyttäytymisen selittäjänä. Erot tyttöjen ja poikien raportoimassa rikekäyttäytymisen määrässä sen sijaan ovat selviä. Eroja tyttöjen ja poikien välillä löytyy myös selitysmalleissa (esim. Ellonen ym., 2008) mutta niitä on tutkittu varsin vähän. Selvä puute NRK:ssa on sukupuolikäsityksen kapeus dikotomisena muuttujana. Uusimmassa vuonna 2020 kerätyssä aineistossa tyttö ja poika -vaihtoehdot ovat saaneet rinnalleen vaihtoehdon ”joku

muu”, mutta edelleen kysymyksen monipuolistamista voisi jatkossa miettiä.

Maahanmuuttotaustan yhteyttä rikoskäyttäytymiseen on tutkittu NRK:n avulla varsin vähän. Osin ehkä siksi, että aikaisemmissa aineistoissa maahanmuuttajien osuus oli vielä liian pieni. Uusimmissa aineistoissa maahanmuuttajien osuus on jo merkittävästi suurempi ja sen merkityksen analysointi olisi mahdollista. Rikoskäyttäytymisen esiintyvyyden vertailua maahanmuuttajien ja kantasuomalaisen kesken on raportoitu vain yhdessä artikkelissa (Salmi ym., 2015). Muissa, rikoskäyttäytymistä selittävissä analyyseissä maahanmuuttotaustan vaikutus on vakioitu pois varsinaisten selittäjien ja selitettävien ilmiöiden yhteydestä sillä perusteella, että maahanmuuttajataustan ajatellaan olevan yhteydessä rikoskäyttäytymiseen eri tavoin kuin kantasuomalaisuuden. Tulevaisuuden NRK-aineistoilla olisi tärkeä perehtyä tähän monisäikeiseen asiaan paremmin. Ylipäätään nostaisin haasteeksi siirtää statistin roolina pidetyt niin sanotut taustamuuttajat parrasvaloihin, saadaksemme yksityiskohtaisempaa tietoa nuorten rikoskäyttäytymisestä.

Osin maahanmuuttotaustaisuuteen liittyvä teema on myös viharikokset, jotka ansaitsevat tulevien NRK-aineistojen osalta mielestäni enemmän huomiota, sillä ilmiöstä on tehty kiinnostavia havaintoja aikaisempien NRK-aineistojen osalta (Näsi, 2016; Ellonen ym., 2021a). Yhtenä viharikosten tekemisen selittäjänä on muun muassa raportoitu viharikoksiin uhriutuminen. Ilmiö voi kiinnostavasti liittyä aiemmin esille nostettuun koston teemaan ja liittyä yleisesti kriminologisessa tutkimuksessa tuttuun väkivalta- ja uhrikokemusten kasautumiseen.

Kasautuminen

Monien erilaisten tekojen yhtäaikainen tarkastelu on yksi itseilmoitukseen perustuvien rikosuhrikyselyjen merkittävä hyöty. NRK:n

aineistojen analyysien mukaan rikoskäyttäytyminen kasautuu samoille henkilöille ja rikoskäyttäytyminen selittää rikoskäyttäytymistä vahvasti (esim. Aaltonen & Salmi, 2013; Ellonen ym., 2021a; Lowe ym., 2022; Saukkonen ym., 2016). Rikosten kasautumisen yhteydessä tehdään tutkimuksissa joskus eroa spesialistien ja generalistien välille, eli niiden, joille kasautuu useita saman rikostyyppin rikoksia, ja niiden, jotka tekevät kaikenlaisia rikoksia. NRK:sta saadut tulokset viittaavat selvästi yleiseen ja laaja-alaiseen normirikkomisaltiuteen, johon pureutuminen yksittäisten tekemuotojen sijaan olisi tärkeää.

Kasautumiskeskusteluun voidaan liittää myös uhrikokemukset. Kansainvälisessä kirjallisuudessa puhutaan *victim-offender overlapista*, eli siitä, miten rikosten tekijät ovat usein myös rikosten uhreja. NRK-aineistoihin perustuvat analyysit tukevat tätä, sillä uhrikokemukset selittävät rikoskäyttäytymistä (esim. Lowe ym., 2022; Saukkonen ym., 2016) ja rikoskäyttäytyminen uhrikokemuksia (esim. Ellonen ym., 2021a).

Metodologista kehitystyötä

Sisällöllisten kysymysten lisäksi NRK-aineistojen perusteella on tehty paljon metodologista kehitystyötä. Ensinnäkin NRK:ta on kehitetty kyselyinstrumenttina jatkuvasti kuluneiden vuosien aikana. Toiseksi NRK:sta kiinnostuneet tutkijat ovat olleet menetelmällisten trendien etulinjassa ja soveltaneet rohkeasti omassa ajassaan uudenlaisia asetelmia. (Felson ym., 2008; Ellonen ym., 2008). NRK:n perusteella on tehty myös useita tutkimuksia vastaamiseen mahdollisesti vaikuttavista tekijöistä tulosten luotettavuuden näkökulmasta (Kivivuori & Salmi 2009; Kivivuori ym., 2013; Laajasalo ym., 2016). Esimerkiksi Kivivuoren, Salmen ja Walserin tutkimus (2013), jossa tarkasteltiin, onko nuor-

ten raportoimissa rikosmäärissä eroa jos tutkimustilannetta valvoo oma opettaja tai ulkopuolinen tutkimusavustaja, on varsin ainutlaatuinen tutkimus siitä, miten opettajan läsnäolo tutkimustilanteessa ei heikennä kyselyn luotettavuutta.

Rikkeitä tekevä nuori NRK:n näkökulmasta

Jos piirretään kuvaa rikoskäyttäytyvästä nuoresta edellä esitettyjen tutkimusten tulosten perusteella, voidaan sanoa nuorten rikekäyttäytymisen olevan laaja-alaista ja kasautuvaa. Selviä normirikkomisaltiutta selittäviä tekijöitä ovat matala itsekontrolli (jota voidaan bufferoida hyvällä sosiaalisella kontrollilla), sosiaalisen kontrollin puute, kostonmyönteisyys, alkoholin käyttö sekä huonot terveystottumukset, kuten puutteellinen uni ja rikosaltis ystäväpiiri. Normirikkoajat raportoivat enemmän psykososiaalisia ongelmia. Perherakenteen suhteen rikkeitä tekevät nuoret ovat moninaisista perhetaustoista. Tulevien NRK-aineistojen perusteella voitaisiin tulevaisuudessa pyrkiä täydentämään tätä varsin yleistä kuvaa tarkemmilla yksityiskohdilla ja mekanismien ja yhteyksien paremmalla kuvaamisella soveltamalla monipuolisempia tutkimusmenetelmiä. Myös teoreettista viitekehystä voisi monipuolistaa. Nykyisissä analyyseissä esimerkiksi itsekontrollin ja sosiaalisen kontrollin merkitys otetaan osin oletetunlaisena ja tutkimuksista puuttuu esimerkiksi pohdinta näiden kahden kontrollimuodon välisestä suhteesta. Myös itsekontrollin eri osien, kuten impulsiivisuus ja riskinottohalukkuus, yhteyksiä rikoskäyttäytymiseen ei ole eritelty analyyseissä ollenkaan. Myös muut teoreettiset lähestymistavat ansaitsevat jatkossa enemmän huomiota. Teoreettisen keskustelun monipuolistaminen menetelmällisen monipuolistamisen rinnalla voisi rakentaa entistä parempaa kokonaiskuvaa nuorten rikoskäyttäytymisestä.

Toisaalta nuorten rikoskäyttäytymiseen liittyvät ilmiöt muuttuvat ajassa ja NRK:n aineistoihin perustuvien tutkimusten on tärkeää pysyä mukana tässä muutoksessa. Suhteessa siihen, mitä tiedämme nuorten rikoskäyttäytymisen entistä voimakkaammasta kasautumisesta pienelle ryhmälle, edellä esitettyjen tutkimusten tulokset vertaisryhmän suuresta merkityksestä on ehdottomasti aihe, jota tulee tutkia jatkossa enemmän. Päihteiden rooli ja päihteet itsessään ovat erilaisia nykyisten ja tulevien nuorten elämässä, jos verrataan vuoden 1995 kyselyyn vastanneita nuoria. Päihteiden vaikutuksia on kuitenkin tutkittu varsin vähän uusimmista NRK-aineistoista, mikä on niin ikään yksi tärkeä jatkotutkimusten aihe. Kuten edellä tuli lisäksi jo todettua, toivoisin näkeväni taustamuuttujien merkityksen nostamista statistin roolista parrasvaloihin, mukaan lukien maahanmuuttotaustan kaikessa sen moninaisuudessaan.

Vaikka NRK on ensisijaisesti poikkileikkausaineisto ja toistetut poikkileikkausaineistot voidaan hyvällä mielikuvituksella nähdä omanlaisena pitkäaikaisaineistona, olisi tulevaisuudessa hyvä miettiä myös sitä, mahdollistaisiko NRK jonkinlaista aitoa pitkäaikaisasetelmaa tai olisiko NRK:n tietoja yhdistettävissä esimerkiksi rekisteriaineistoon. Tämä mahdollistaisi paitsi monipuolisempien menetelmien käytön, myös elämäntapa- ja elämäntilanteiden huomioimisen entistä paremmin. Rikoskäyttäytyminen kun ei ole yksittäinen muusta elämästä irrallaan oleva tapahtuma, ja nuoruutta edeltää ja nuoruutta seuraa erilaiset elämäntilanteet ja kehitysvaiheet. Mahdollisuus näiden huomioimiseen analyysin tasolla lisäisi ymmärrystämme nuorisoriikollisuudesta.

KIRJALLISUUS

- Aaltonen, M. & Salmi, V. (2013). Versatile Delinquents or Specialized Pirates? A Comparison of Correlates of Illegal Downloading and Traditional Juvenile Crime. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 14(2), 188-195. <https://doi.org/10.1080/14043858.2013.837267>
- Backman, H., Laajasalo, T., Saukkonen, S., Salmi, V., Kivivuori, J., & Aronen, E. T. (2015). Are qualitative and quantitative sleep problems associated with delinquency when controlling for psychopathic features and parental supervision? *Journal of Sleep Research*, 24(5), 543-548. <https://doi.org/10.1111/jsr.12296>
- Ellonen, N. (2008). Adolescent delinquency and social control in Finnish schools: A multilevel analysis. *Journal of Scandinavian Studies on Criminology and Crime Prevention*, 9(1), 47-64. <https://doi.org/10.1080/14043850801990357>
- Ellonen, N., Kääriäinen, J., & Autio, V. (2008). Adolescent Depressiveness and School Social Support: A Multilevel Analysis of a Finnish Sample. *Journal of Community Psychology*, 36(4), 552-567. <https://doi.org/10.1002/jcop.20254>
- Ellonen, N. & Aaltonen, M. (2012). The association between drinking and victimization among Finnish adolescents: Estimating the size of the causal effect. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 29(2), 125-138. <https://doi.org/10.2478/v10199-012-0009-8>
- Ellonen, N., Danielsson, P., Tanskanen, M., Kaakinen, M., Suonpää, K., & Oksanen, A. (2021a). Individual and community-level predictors of hate crime victimization among Finnish adolescents. *Journal of Youths Studies*, 24(9), 1251-1272. <https://doi.org/10.1080/13676261.2020.1828845>

- Ellonen, N., Minkkinen, J., Kaakinen, M., Suonpää, K., & Oksanen, A. (2021b). Does parental control moderate the effect of low self-control on adolescent offline and online delinquency? *Justice Quarterly*, 38(5), 827-848. <https://doi.org/10.1080/07418825.2020.1738526>
- Felson, R., Savolainen, J., Aaltonen, M. E., & Moustgaard, H. (2008). Is the association between alcohol use and delinquency causal or spurious? *Criminology*, 46(3), 785-808. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2008.00120.x>
- Kerkele, L. (18.2.2021). Tutkimus: Nuoret tekevät ennätyksellisen vähän rikoksia, vakava väkivalta näyttää kuitenkin lisääntyneen. *Helsingin Sanomat*. Viitattu 4.3.2020. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000007810417.html>
- Kinnunen, A. (2021). Nuorten kokonaisrikkollisuuden seuranta ja rikosten ehkäisy oikeusministeriössä. *Kriminologia*, 1(1), 91-99. <https://doi.org/10.54332/krim.109022>
- Kivivuori, J. (2000). Delinquent behaviour, Psychosomatic symptoms and the idea of 'Healthy delinquency'. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 1(2), 121-139. <https://doi.org/10.1080/140438500300076117>
- Kivivuori, J. (2011). *Discovery of Hidden Crime: Self-Report Delinquency Surveys in Criminal Policy Context*. Oxford: Oxford University Press.
- Kivivuori, J. & Salmi, V. (2009). The Challenge of Special Needs Education in School-Based Delinquency Research. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 10(1), 2-17. <https://doi.org/10.1080/14043850902814530>
- Kivivuori, J., Salmi, V., & Walser, S. (2013). Supervision Mode Effects in Computerized Delinquency Surveys at School: Finnish Replication of a Swiss Experiment. *Journal of Experimental Criminology*, 9(1), 91-107. <https://doi.org/10.1007/s11292-012-9162-z>
- Kivivuori, J., Savolainen, J., & Aaltonen, M. (2016). The revenge motive in delinquency: Prevalence and predictors. *Acta Sociologica*, 59(1), 69-84. <https://doi.org/10.1177/0001699315607969>
- Köllisch, T. & Oberwittler, D. (2004). Wie ehrlich berichten männliche Jugendliche über ihr delinquents Verhalten? [How Honestly Male Adolescents Report About Their Delinquent Behaviour?]. *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, 56(4), 708-735. <https://doi.org/10.1007/s11577-004-0110-4>
- Laajasalo, T., Saukkonen, S., Kivivuori, J., Salmi, V., Lipsanen, J., & Aronen, E. T. (2014). Brief report: Self-reported psychopathic-like features among Finnish community youth: Investigation of the factor structure of the antisocial personality screening device. *Journal of Adolescence*, 37(7), 1185-1188. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2014.08.010>
- Laajasalo, T., Aronen, E. T., Saukkonen, S., Salmi, V., Aaltonen, M., & Kivivuori, J. (2016). To tell or not to tell? Psychopathic traits and response integrity in youth delinquency surveys. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 26(2), 81-93. <https://doi.org/10.1002/cbm.1940>
- Lavikainen, H., Salmi, V., Aaltonen, M. E., & Lintonen, T. (2011). Alcohol-related harms and risk behaviors among adolescents: Does drinking style matter? *Journal of Substance Use*, 16(3), 243-255. <https://doi.org/10.3109/14659891.2010.499492>

- Lowe, C., Ellonen, N., Miller, B., & Peltonen, K. (2022). Best Served Cold: Vengeful Attitudes and Violence among Finnish Adolescents. *Deviant Behavior*, 43(2), 163-178. <https://doi.org/10.1080/01639625.2020.1789379>
- Naplava, T. & Oberwittler, D. (2002). Methodeneffekte bei der Messung selbstberichteter Delinquenz von männlichen Jugendlichen [Methodological Effects in the Measurement of Self-Reported Delinquency Among Males]. *Monatsschrift für Kriminologie und Strafrechtsreform*, 85(6), 401–423. <https://doi.org/10.1515/mks-2002-00062>
- Näsi, M., Aaltonen, M., & Kivivuori, J. (2016). Youth hate crime offending: the role of strain, social control and self-control theories. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 17(2), 177–184. <https://doi.org/10.1080/14043858.2016.1260332>
- Saarikkomäki, E. A. O. (2017). *Trust in public and private policing: Young people's encounters with the police and private security guards*. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-0638-4>
- Saarikkomäki, E. & Kivivuori, J. (2013). Young People as Objects of Police Control in a Nordic Context: Who Are the Socially Visible Targets? *European Journal on Criminal Policy and Research*, 19(4), 351-368. <https://doi.org/10.1007/s10610-013-9204-8>
- Salmi, V. & Kivivuori, J. (2006). The Association between Social Capital and Juvenile Crime. *European Journal of Criminology*, 3(2), 123-148. <https://doi.org/10.1177/1477370806061967>
- Salmi, V., Kivivuori, J., & Aaltonen, M. (2015). Correlates of immigrant youth crime in Finland. *European Journal of Criminology*, 12(6), 681-699. <https://doi.org/10.1177/14773708155587768>
- Saukkonen, S., Laajasalo, T., Jokela, M., Kivivuori, J., Salmi, V., & Aronen, E. T. (2016). Weapon carrying and psychopathic-like features in a population-based sample of Finnish adolescents. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 25(2), 183-191. <https://doi.org/10.1007/s00787-015-0724-2>